

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

Factors Affecting Success in Knowledge Management of Schools under Petchaburi Primary Educational Service Area Office 1

กัญญารัตน์ พูลพิพัฒน์^{1*}

Kanyarat Poolpipat^{1*}

กาญจนา บุญส่ง²

Kanchana Boonsong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา 2) ระดับความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการวัดและการประเมินผล ตามลำดับ

2. ความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการค้นหาคำความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาคำความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ ตามลำดับ

¹ นักศึกษามัธยมศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน อีเมล : kanyarat7411@hotmail.com, โทรศัพท์ : 089-2552811

¹ Graduated Student, Master of Education (Educational Administration), M.Ed. Petchaburi Rajabhat University 76000

* Corresponding Author e-mail : kanyarat7411@hotmail.com tel : 089-2552811

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ กศ.ค. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อีเมล : kanchana_boon@hotmail.com

² Advisor Associate Professor Ed.D.(EducationalAdministration) Petchaburi Rajabhat University : e-mail: kanchana_boon@hotmail.com

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (X_4) ด้านการวัดผลและการประเมินผล (X_5) ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_2) และด้านภาวะผู้นำ (X_1) มีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 69.60 และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $\hat{Z}_{tot} = 0.364(X_4) + 0.305(X_5) + 0.141(X_2) + 0.135(X_1)$

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การจัดการความรู้

Abstract

The purposes of this research were to study ; 1) the level of factors affecting success in schools' KM, 2) the level of success in schools' KM, and 3) factors affecting success in KM of schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The 274 research samples consisted of school administrators and teachers in schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The research tool was a 5-level rating scale questionnaire. The data were analyzed by using mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research results were as follows :

1. The factors affecting success in schools' KM were both in overall and in each aspect at a high level. The aspects of factors, when each aspect was considered, could be ranked in descending order of their means as follows : leadership, organizational culture, information technology, infrastructure, and measurement and evaluation.

2. The success in schools' KM was both in overall and in each aspect at a high level. The aspects of success, when each aspect was considered, could be ranked in descending order of their means as follows : knowledge identification, learning, knowledge access, knowledge creation and acquisition, knowledge organization, knowledge codification and refinement, and knowledge sharing.

3. The factors affecting success in schools' KM consisted of the aspects of infrastructure (X_4), measurement and evaluation (X_5), organizational culture (X_2), and leadership (X_1). The predictive efficiency was at 69.60% and predictive equation in form of standard score was $\hat{Z}_{tot} = 0.364(X_4) + 0.305(X_5) + 0.141(X_2) + 0.135(X_1)$.

Keywords : Factors affecting success, knowledge management

บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ประสานงานการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอบ้านแหลม อำเภอเขาย้อย และอำเภอหนองหญ้าปล้อง สำนักงานตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน มีความเสมอภาคด้านโอกาส

มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณีเมืองเพชรบุรี ความรู้กับการใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมสู่สากล เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน” และมีพันธกิจด้านการจัดการศึกษา ทั้งระดับปฐมวัย และการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้เด็กทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในเพื่อมุ่งไปสู่มาตรฐานสถานศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและ

มีการประเมินผลให้สอดคล้องต่อความต้องการของท้องถิ่น การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานระบบปฏิรูปการเรียนรู้ การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีแหล่งการเรียนรู้ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาศาสนสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดด้วยภาระหน้าที่ดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 จึงมีความจำเป็น ต้องบริหารจัดการองค์การ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนพันธกิจที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาองค์การได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ รักการเรียนรู้ มีความคิดอย่างสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนดำเนินการจัดการความรู้ในองค์การอย่างเหมาะสมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันสภาพของการดำเนินงานของสถานศึกษาพบปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อมีบุคลากรในสถานศึกษาเกษียณหรือลาออกมักมีผลกระทบต่อผลงาน เวลามีปัญหาในการทำงาน ไม่ทราบว่าจะไปถามผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ได้ที่ไหน การค้นหาข้อมูลที่ต้องการนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ค่อยพบหรือถ้าพบข้อมูลไม่ทันสมัยไม่สมบูรณ์ตรงตามที่ต้องการมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมากมายแต่ไม่เคยถ่ายทอด ไม่เคยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ทั้งนี้รวมไปถึงการสร้างองค์ความรู้และการสร้างคลังความรู้ร่วมกัน สถานศึกษามีการดำเนินการสร้างความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้แต่การประยุกต์ใช้ความรู้ไม่เป็นระบบ ไม่มีหลักเกณฑ์ เมื่อเกิดปัญหาการตัดสินใจมักกระทำโดยไม่ได้ใช้ความรู้ที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศมากมายแต่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงและองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษาไม่ได้ถูกนำมาใช้แลกเปลี่ยนซึ่งกันเป็นการต่อยอดความรู้ใหม่ ๆ แต่เป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับคนอื่นที่ได้ทำมาแล้ว บุคลากรในสถานศึกษาไปราชการ ลา หรือความเชี่ยวชาญ

ในด้านดังกล่าวแล้วและไม่ได้มีการถ่ายทอดความรู้สร้างเป็นคลังความรู้ร่วมกันเพื่อให้สามารถนำไปใช้และการเข้าถึงอย่างกว้างขวางที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นคงเป็นเรื่องยากสภาพปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นกับสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการที่ไม่มีระบบ [1]

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา และนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารงานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถนำไปพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสนองต่อการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตเพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาทุกด้านส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการ

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวนเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 80 คน และครูผู้สอนจำนวน 874 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 954 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2558 ที่ได้มาโดยใช้วิธีการเปิดตารางเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน ชานินทร์ ศิลปจารุ) [2] ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน โดยเจาะจงเลือกผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน จำนวน 80 คน และครูผู้สอน จำนวน 194 คน โดยใช้การคำนวณสัดส่วนการสุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากเพื่อกำหนดบุคคลผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยข้อคำถามได้แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการความรู้ของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม และร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการวิจัยและของนิยามศัพท์เฉพาะตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบให้คำแนะนำแก้ไขและปรับปรุง ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด (Index of Item-objective congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 6 โรงเรียนๆ ละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน นำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้เท่ากับ 0.989 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยกำหนดคะแนนของคำตอบในแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scales) จากนั้นนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในแต่ละฉบับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ตอนที่ 3 โดยกำหนดคะแนนของคำตอบในแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scales) จากนั้นนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในแต่ละฉบับ

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 72.63 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 65.33 มีตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันเป็นครูผู้สอน จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 20 ปี จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 70.07 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก 145 คน คิดเป็นร้อยละ 52.92

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ รองลงมา ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ ปัจจัยด้านการวัดและการประเมินผล ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 . ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	4.29	0.54	มาก	1
2 . ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.21	0.50	มาก	2
3 . ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.14	0.57	มาก	3
4 . ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.12	0.60	มาก	4
5 . ปัจจัยด้านการวัดและการประเมินผล	4.11	0.60	มาก	5
เฉลี่ย	4.17	0.48	มาก	

3. ความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ระดับความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการค้นหาคำความรู้ รองลงมา ด้านการเรียนรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาคำความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการกำหนดความรู้	4.22	0.54	มาก	1
2. ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	4.08	0.56	มาก	4
3. ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	4.03	0.58	มาก	5
4. ด้านการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้	4.00	0.57	มาก	6
5. ด้านการเข้าถึงความรู้	4.13	0.55	มาก	3
6. ด้านการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้	3.96	0.66	มาก	7
7. ด้านการเรียนรู้	4.14	0.56	มาก	2
เฉลี่ย	4.08	0.50	มาก	

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (X_4) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.307 ด้านการวัดผลและการประเมินผล (X_3) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.257 ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_2) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.140 และด้านภาวะผู้นำ (X_1) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.126 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y}_{tot} = 0.633 + 0.307(X_4) + 0.257(X_3) + 0.140(X_2) + 0.126(X_1)$ สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z}_{tot} = 0.364(X_4) + 0.305(X_3) + 0.141(X_2) + 0.135(X_1)$

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ รองลงมา ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยด้านการวัดและการประเมินผล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาสมรรถนะของบุคคล เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนาะ กลิ่นงาม [3] ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารซึ่งมีระดับความสำคัญมากที่สุดและโครงสร้างพื้นฐานการจัดการความรู้ วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การวัดและประเมินผลการจัดการความรู้มีความสำคัญในระดับรองลงมาตามลำดับ

2. ความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ระดับความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการกำหนดความรู้ รองลงมา ด้านการเรียนรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดการความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา

คุณภาพขององค์กรเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ได้ ซึ่งสถานศึกษาให้ความสำคัญและนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการค้นหาความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ และการเรียนรู้ ในการปฏิบัติงานอย่างมีศักยภาพเพื่อให้การจัดการความรู้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบา มณีวงศ์ [4] ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านภาวะผู้นำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการความรู้จะบรรลุผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างพื้นฐาน และการวัดผลและประเมินผล เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานและบรรลุผลสำเร็จอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนพิศ ปลุกสร้าง [5] ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของของกรมอุตสาหกรรมพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของกรมอุตสาหกรรมพิเศษมากที่สุด คือ ความสมบูรณ์ของกระบวนการจัดการความรู้ รองลงมาคือ ความพร้อมของวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ และภาวะผู้นำของผู้บริหารตามลำดับ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของกรมอุตสาหกรรมพิเศษ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความพร้อม

ของวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ และความสมบูรณ์ของกระบวนการจัดการความรู้มากเท่าไรจะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของกรมอุตสาหกรรมพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการคัดเลือก พัฒนาและแต่งตั้งบุคลากรให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของบุคลากรแต่ละคน เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจประเมินการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้านการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้ชำนาญการแต่ละสาขามีการถ่ายทอดความรู้และทักษะให้แก่บุคลากรในสาขาที่เข้าใหม่ด้วยความเอาใจใส่อย่างทั่วถึง

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารควรอำนวยความสะดวกและเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเน้นความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นหลัก เพื่อให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อเสียในการจัดการความรู้และนำไปใช้ เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ

การจัดการความรู้ของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาแบบเจาะลึกโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารทุกระดับและคณะทำงานการจัดการความรู้ทั้งหน่วยงานทุกระดับ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ให้ก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในอนาคตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา บุญส่ง อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ทองนิล ประธานกรรมการสอบ และ ดร. ไพรัช มณีโชติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคอยแนะนำ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] ทิวา วรโยธา. (2551). สภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- [2] ชานินทร์ ศิลปจารุ. (2551). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์ซี.
- [3] เสนาะ กลิ่นงาม. (2551). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. คุษฎีนิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- [4] บุญมา มณีวงศ์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- [5] ชวนพิศ ปลูกสร้าง. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของกรมอุตุนิยมวิทยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.